

Σχέδιο εκδίκησης για τον Άγρα

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Βήματα πάλι ακούστηκαν, που πλησίαζαν προσεκτικά,

φοβισμένα. Ο Μάγκας πετάχτηκε στα πόδια του – τ' αυτιά ορθωμένα. Ένα σιγανό σφύριγμα ακούστηκε, συνθηματικό, που ξύπνησε τον κοιμισμένο χωρικό. Όλοι είχαν πιάσει τα περίστροφά τους, έτοιμοι για μάχη. Μα σιγά σφύριξε και ο χωρικός και σίμωσε τους άλλους.

– Δεν είναι εχθρός, τους είπε. Είναι ο Σταύρος, ο οδηγός. Θα μας φέρνει ειδήσεις.

Άναψε ένα φρύγανο και το σήκωσε ψηλά. Ήταν ακόμα σκοτεινά, δεν είχε χαράξει.

Τα βήματα πλησίασαν γοργά και ο Σταύρος, ο οδηγός, ανοίγοντας δρόμο μες στα πυκνά κλαριά, έφθασε κοντά τους.

– Είσαι μόνος; Τι γίνηκαν τα παλικάρια του καπετάν Σεραφείμ; ρώτησε η κυρία Ηλέκτρα.

Ο οδηγός κάθισε χάμω ανάμεσά τους, και ζήτησε λίγο νερό. Του έδωσε το παγούρι του ο Αποστόλης και ήπιε διψασμένος. Ήταν κατάχλωμος. Τα μάτια του φοβισμένα, αγριεμένα, πήγαιναν από τον ένα στον άλλο.

– Τι τρέχει; Τι έπαθες; ρώτησε πάλι η κυρία Ηλέκτρα.

– Τον σκότωσαν, αποκρίθηκε βραχνά ο οδηγός.

Ανατριχίλα τους τάραξε όλους.

– Ποιον; ρώτησε μηχανικά ο Βασίλης.

– Τον καπετάν Άγρα!

Δεν ήταν ανάγκη να το πει. Το είχαν μαντέψει όλοι. Το ήξεραν πως έτσι θα γίνει, με αυτή την αγωνία ζούσαν πέντε μέρες τώρα, με αυτόν τον φόβο γύρευαν να τον ανακαλύψουν, να τον φθάσουν, να τον σώσουν.

– Πού τον σκότωσαν; Πώς; ρώτησε ο Βασίλης.

Άπλωσε το χέρι του ο Σταύρος κατά τη δύση.

– Τον κρέμασαν, είπε.

– Πού;

– Στον δρόμο. Τον πήγαιναν τάχα στο Βλάδοβο. Τον κρέμασαν κοντά στο Τέχοβο.

– Πώς το ξέρεις; ρώτησε ο Αποστόλης.

- Τον είδα!

Χάραζε η αυγή σαν κατέβηκαν

στον δρόμο και γύρισαν δεξιά, κατά το Τέχοβο.

Η μέρα ήταν δροσερή, ηλιακή, χαρά Θεού. Ο Μάγκας πήγαινε ζωηρά πλάγι στον Περικλή, που προπορεύονταν με τον Βασίλη και κάπου κάπου έμενε πίσω και ρουθούνιζε μες στα φουντωμένα χαμόδενδρα, πλάγι στον δρόμο και πάλι τρεχάτος πρόφθαινε τον Περικλή.

Κάμποση ώρα περπατούσαν. Έξαφνα, έβγαλε ο Μάγκας θλιβερό ούρλιασμα και πετάχθηκε μπρος κι έφυγε τρεχάτος. Του σφύριξε ο Περικλής, μα ο σκύλος δε γύρισε, εξακολουθούσε να φεύγει και χάθηκε στο γύρισμα του δρόμου. Τρέχοντας

τον ακολούθησαν όλοι. Στο γύρισμα του δρόμου τον είδαν που στέκουνταν με την ουρά χαμηλή και τον λαιμό τεντωμένο, γυρισμένος κατά το δάσος. Παράπλευρα στον δρόμο, κοιτάζοντας κι αυτοί κατά το δάσος, δυο ζαπτιέδες κάθουνταν χάμω αδιάφοροι.

Πρώτος έτρεξε ο Περικλής και πρώτος είδε το άγριο θέαμα. Σ' ένα μεγάλο κλαδί καρυδιάς, δυο σώματα κρέμουνταν, το ένα κοντά στον κορμό, το άλλο παραέξω. Ήταν ο Άγρας και ο πιστός οδηγός του, ο Τώνης Μίγγας.

Στο στήθος του Άγρα ήταν καρφωμένο ένα χαρτί με την κλασική ειδοποίηση πως «Έτσι θα τιμωρηθούν όλοι όσοι αντιστέκονται στη θέληση των Βουλγάρων» και με τις δυο υπογραφές: Κασάπτσε και Ζλατάν.

Το κεφάλι του Άγρα ήταν γερμένο πίσω, ακουμπισμένο στον κορμό της καρυδιάς· τα σγουρά του μαλλιά, ανακατωμένα, αχτένιστα· τα μάτια του ανοιχτά· τα χείλη μισοχωρισμένα, το πρόσωπο ήρεμο στη νεκρική του χλωμάδα.

Αντιθέτως, του Μίγγα το πρόσωπο ήταν μολυβί, πρησμένο, συσπασμένο από την αγωνία. Η γλώσσα του, μισοπεσμένη έξω, κρέμονταν πλάγια, μεταξύ στα δόντια του. Και των δυο τα χέρια ήταν πισθάγκωνα δεμένα, και τα πόδια γυμνά, πρησμένα, κατάμαυρα από τις πορείες και τους κόπους. Τα ρούχα τους, σχισμένα, βρομισμένα, κρέμουνταν απάνω τους κουρέλια.

Σαν είδε και αναγνώρισε ο Αποστόλης τον Αρχηγό του, εκείνον που πρώτος του έδωσε το αίσθημα του Ελληνισμού, της περηφάνιας, της αγάπης για την ελευθεριά, του φάνηκε πως σπάζει η καρδιά του. Με μια φωνή πνιγμένη, αγνοώντας τους Τούρκους χωροφύλακες, ρίχθηκε χάμω, ανάμεσα στις πυκνές φτέρες του δάσους και ξέσπασε σε άγνωστα γι' αυτόν αναφιλητά, που τίνιζαν όλο του το σώμα. Σιωπηλή, σαν το κερί χλωμή, η κυρία Ηλέκτρα γονάτισε στη ρίζα της καρυδιάς όπου κρέμουνταν οι δυο μάρτυρες της ελευθερίας. Πλησίασαν οι δυο ζαπτιέδες και ρώτησαν τον Σταύρο, τον οδηγό:

– Συφμελίτες τους είναι αυτοί;

– Όχι, αποκρίθηκε φοβισμένος ο Σταύρος, μα είναι Ρωμιοί και λυπούνται για τους Ρωμιούς που τους κρέμασαν οι Βούλγαροι.

Ο ένας χωροφύλακας, υπαξιωματικός, αργοκούνησε το κεφάλι του.

- Κακοί άνθρωποι οι Βούλγαροι, είπε συμπονετικά. Κι έναν δικό μου σκοτώσανε τις προάλλες. Άιντε, ξεκρεμάστε τους, αφού είναι δικοί σας, και πάμε μαζί στο Βλάδοβο. Εκεί θα εξετάσει τους πεθαμένους ο γιατρός.

Με τη βοήθεια των δυο οδηγών και του Περικλή ξεκρέμασε ο Βασίλης τους δυο μάρτυρες και τους ξάπλωσε γάνω στο παχύ χορτάρι, κάτω από τα δέντρα.

οδηγός.

Ο Περικλής, άσπρος και αυτός

σαν το πανί, έσκυψε πάνω στον Άγρα κι έκανε ν' ανοίξει το ρούχο του. Ο Βασίλης του έδειξε τον λαιμό, γδαρμένο από το σκοινί.

- Τον σκότωσαν άραγε πριν να τον κρεμάσουν; έκανε σιγά. Ίσως να τον έπνιξαν με τα χέρια. Ποιος ξέρει; Μα πέθανε γρήγορα - το πρόσωπο είναι ήρεμο. Τον άλλον τον κρέμασαν και αγωνίστηκε πριν πεθάνει...

- Τους κρέμασαν χθες, είπε ο Σταύρος, ο οδηγός. Τους είδα εδώ, τη νύχτα που ερχόμουν να σας βρω. Και φοβήθηκα κι έφυγα.

Ένας χωρικός που περνούσε, σταμάτησε να δει. Πέρασαν και άλλοι, σταμάτησαν κι αυτοί. Σε λίγο μαζεύτηκε κόσμος, άλλοι περίεργοι, άλλοι συμπονετικοί, όλοι φοβισμένοι.

- Να τους μεταφέρουμε στο Βλάδοβο, είπε ο αρχιζαπτιές.

Έφεραν ζώα, και η νεκρική πομπή ξεκίνησε. Στο φτωχό νεκροταφείο του Βλάδοβου έθαψαν το ηρωικό παλικάρι. Μια ξύλινη καγκελαριά περιτριγύριζε τον σεμνό τάφο, όπου σ' ένα σταυρό ξύλινο χάραξαν τ' όνομά του το πολεμικό.

Κανένας επίσημος δεν ακολούθησε την κηδεία. Τα παλικάρια που πέθαιναν στον Αγώνα, έπεφταν ανωνύμως. Οι προξενικοί και κληρικοί, που ήταν η ψυχή του Αγώνα, δεν έπρεπε ούτε να φαίνονται ούτε να γνωρίζουν τον πολεμιστή. Σιωπηλά, αφανέρωτα έπρεπε να τον θρηνήσουν - και να τον εκδικήσουν. Κρυφή ήταν η Οργάνωση, κρυφός ο Αγώνας, κρυφή η εκδίκηση και η τιμωρία.

Σιωπηλά, αφανέρωτα έθαψαν οι Βλαδοβίτες τον εθνικό ήρωα, τον θρυλικό καπετάν Τέλο Άγρα. Το αληθινό του όνομα, η πραγματική του προσωπικότητα δεν έπρεπε να γνωσθεί.

Στη συνέχεια ψάχνουν για τον Ζλατάν, που έχει ξεφύγει. Τον εντοπίζουν στον Βάλτο. Πηγαίνουν λοιπόν εκεί και συναντούν τον καπετάν Τυλιγάδη, υπαρχηγό του Άγρα. Αυτός σκοπεύει να πιάσει με δόλο τον Ζλατάν, που κρύβεται στο Ζερβοχώρι.

- Για ν' ακούσουμε το σχέδιο σου, καπετάν Τυλιγάδη, είπε ο Βασίλης.

Και τους είπε ο Τυλιγάδης:

- Θυμάστε έναν Βούλγαρο, Χρίστοφ Μπόζαν, που τον έπιασε ο καπετάν Ματαπάς μια νύχτα και του χάρισε τη ζωή και από την καλύβα της Τερχοβίστας τον έφεραν εδώ; Αυτόν του έστειλα λοιπόν στο Ζερβοχώρι όπου κρύβεται ο Ζλατάν, να τον βρει και να του πει πως θέλω να του μιλήσω, να παύσουν οι καβγάδες μας εδώ και να ειρηνεύσουμε τον Βάλτο...

- Και θα το πιστέψει; διέκοψε ο Βασίλης.

- Σαν του το πει ο Βούλγαρος;

- Κι έχεις εμπιστοσύνη στον Βούλγαρο;

- Τι λες! Μας χρεωστά τη ζωή του! Κάθε άλλος από τον Ματαπά και σας όλους, θα

στον κόρφο μας!

**ΖΗΣΗΣ ΤΕΡΖΗΣ του Π' ΧΡΗΣΤΟΥ
ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΣ
ΦΟΝΕΥΘΕΙΣ το 1908**

Και γυρνώντας στον Αποστόλη, που

άκουε σιωπηλός, πίνοντας λαίμαργα κάθε γνώμη, είπε ο Βασίλης:

- Πες του εσύ τι ξέρεις!

Και είπε ο Αποστόλης, με φωνή κομμένη από συγκίνηση:

- Είχα έναν μικρό φίλο, τον ξέρεις, καπετάν Τυλιγάδη;

- Τον παραγιό σου, τον Γιωβάν; Βέβαια τον ξέρω! αποκρίθηκε ο Τυλιγάδης.

- Πέθανε τώρα... Τον σκότωσαν αυτοί...

- Τον Γιωβανάκο; Τον καημένο! αναφώνησε ο Τυλιγάδης.

- Τον είχα στείλει να παραφυλάγει τον Αρχηγό, σαν ήλθε δω ο Ζλατάν να του μιλήσει, εξακολούθησε όλο και πιο ταραγμένος ο Αποστόλης. Και σα χωρίστηκαν και γύρισε ο καπετάν Άγρας στην Κούγκα και ο Ζλατάν στο Ζερβοχώρι, ακολούθησε τον δεύτερο ο Γιωβάν και στη συνοδεία του είδε τον Χρίστοφ Μπόζαν. Ήταν κατάσκοπος και προδότης.

Ο Τυλιγάδης έμεινε. Σαστισμένος κοίταζε τον Αποστόλη.

Ο Βασίλης γέλασε πικρά.

- Και θέλεις, τσολιά, να παραβγείς στην πονηριά με το Βούλγαρο Ζλατάν! του είπε.

Ίσιασε τους ώμους του και τη ράχη του και πρόσθεσε:

- Θες να εκδικήσεις τον Αρχηγό; Έλα μαζί μου! Έχω κι εγώ λογαριασμούς να ξεδιαλύνω μαζί του. Σκότωσε το παιδί μου... τον μικρό τον Γιωβάν που ξέρεις και που τον νομίζαμε όλοι Βουλγαράκι... αδιάφορο. Εγώ όμως θα πάρω πίσω το αίμα του. Έρχεσαι μαζί μου Τυλιγάδη;

- Έρχομαι! Μα πού;

Ο Βασίλης κοίταξε τον Αποστόλη.

- Βρες τον εσύ, πρόσταξε. Και σαν τον βρεις, δώσε το σημείο. Θα τον σφάξω εγώ!

Και κατάστρωσε το σχέδιο, που όλη νύχτα και όλη μέρα το είχε ωριμάσει στο κεφάλι του: Θα πήγαινε ο Αποστόλης στο Ζερβοχώρι, στο σπίτι όπου κρύβονταν ο Ζλατάν.

- Να που το ξέρεις εσύ, Τυλιγάδη. Θ' αρμηνέψεις το παιδί.

Και σαν τον έβλεπε ο Αποστόλης και βεβαιώνουνταν πως είναι εκεί, θα επέστρεφε ολοταχώς και θα έφευγε ευθύς ο Βασίλης, θα πήγαινε στο σπίτι, και, όπως το έκανε ο καπετάν Γαρέφης για τους Βουλγάρους Λούκα και Καρατάσο, θα τον πιστόλιζε ή θα τον μαχαίρωνε μες στο σπίτι του.

- Καλά... είπε συλλογισμένος ο Τυλιγάδης. Μα να ξέρεις πως εσύ δε γλιτώνεις! Θα σε σφάξουν!... Ο Βασίλης σήκωσε τους ώμους.

- Και ύστερα; έκανε. Τι έχω πια να χάσω; Ούτε γυναίκα ούτε παιδί ούτε άλλο τίποτα δε μου άφησαν. Σαν τον σκοτώσω, θα 'χω ξοφλήσει! Και πρόσθεσε: Θα φύγεις αμέσως, Αποστόλη. Και σαν επιστρέφεις, αν είναι βία, δυο πιστολιές απανωτές και ξεκινούμε ευθύς για το Ζερβοχώρι και σ' απαντούμε στον δρόμο!

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%_baltos_23_%

?? ?????? ??? ?????????????? ?????? ??? ????? ??????

Η εικόνα του διοράματος προέρχεται από το [Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα](#)

Η φωτογραφία του μακεδονομάχου Ζήση Τερζή εκτίθεται στην Κρύπτη Μακεδονικού Αγώνα, κάτω από τον μητροπολιτικό ναό του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά - Θεσσαλονίκη.